

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE

Landskapslagstiftning om Ålands vårdinstitut.

1994-95

nr 6

FR nr 27

SAMMANFATTNING

Landskapsstyrelsens förslag

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar en landskapslag om Ålands vårdinstitut. Genom förslaget inrättas ett administrativt självständigt institut för vårdutbildningen i landskapet. I dag handhar Ålands yrkesskola motsvarande utbildning. Med förslaget vill landskapsstyrelsen stärka och framhålla vårdutbildningens betydelse i samhället.

Förvaltningen av Ålands vårdinstitut föreslås organiserad på motsvarande sätt som landskapets övriga skolor efter grundskolan. Lagen föreslås innehålla de centrala bestämmelserna om institutet. Detaljerade regler om vårdinstitutets verksamhet skall intas i ett reglemente som fastställs av landskapsstyrelsen.

I landskapslagen om studiesociala förmåner för elever i yrkesutbildningsanstalter och gymnasiet (33/85) och i landskapslagen om landskapets kostnadsansvar för vissa elever i gymnasiet och yrkesutbildningsanstalter (20/95) föreslås ändringar av teknisk karaktär.

Den föreslagna lagen förutsätter att nödvändiga justeringar av överenskommelseförordningen om hälsovårdsutbildning i landskapet Åland (36/90) vidtas.

Utskottets förslag

Utskottet föreslår att lagen antas med några ändringar varav de flesta är av språklig natur.

UTSKOTTETS SYNPUNKTER

Allmän motivering

Utskottet delar landskapsstyrelsens bedömning att tiden nu är mogen för att bilda en självständig utbildningsenhet för den vårdutbildning som under 20 år bedrivits i landskapet. Genom inrättandet av ett vårdinstitut ges utbildningen en egen identitet och ett eget namn samtidigt som utvecklingsmöjligheterna inom ramen för en egen budget ökar.

I landskapslagen om Ålands vårdinstitut föreslås allmänna bestämmelser om institutet och dess verksamhet. Landskapsstyrelsens målsättning är enligt framställningen att inom institutet årligen starta en utbildning för dem som kommer direkt från grundskola eller

gymnasium och att ge kontinuerlig vuxenutbildning. Utskottet konstaterar att besluten om vilken utbildning som skall ges vid institutet kommer att fattas fortlöpande bland annat i samband med lagtingets budgetbehandling och att sådana beslut alltid måste tas mot bakgrund av allmänna utbildningspolitiska överväganden.

Eftersom behörigheten att lagstifta om vem som är behörig att verka inom hälso- och sjukvården enligt självstyrelselagen tillkommer riket önskar utskottet betona vikten av att en ny överenskommelseförordning kommer till stånd så att verksamheten bedrivs på ett sätt som garanterar de studerande en framtida behörighet för utövandet av vårddyrke som studierna leder till.

Utskottet konstaterar slutligen att ett antagande av den föreslagna lagen möjliggör att vårdinstitutet på sikt inlemmas i en framtida yrkeshögskoleverksamhet i landskapet.

Detaljmotivering

1 § I framställningens 1 mom. föreslås att det vid vårdinstitutet ges grundläggande yrkesutbildning på andra stadiet och på högre nivå i hälsovård och på det sociala området.

Utskottet föreslår en ändring av momentet så att det vid vårdinstitutet kan ges grundläggande utbildning på gymnasialstadiet och på högre nivå för vårddyrken.

Utskottet har inte funnit uttrycket "i hälsovård och på det sociala området" väl valt eftersom det är ägnat att ge intryck att utbildning ges på det sociala området även då det inte är fråga om utbildning för vårddyrken. Utskottet föreslår därför i stället att utbildning skall kunna ges för vårddyrken, vilket inkluderar yrken inom hälso- och sjukvården samt socialvården.

Vidare föreslår utskottet att begreppet "andra stadiet" skall ersättas med det vedertagna "gymnasialstadiet". Begreppet är etablerat och ger utan närmare förklaring en uppfattning om på vilken nivå utbildningen bedrivs. Utskottet avser inte någon ändring i sak och begreppet kan anses motsvara vad som internationellt betecknas som den andra nivån (secondary level).

Utskottet har valt att bibehålla begreppet "grundläggande" eftersom utbildningen bör vara grundläggande i så motto att det skall vara möjligt att efter avslutad utbildning fortsätta med en annan utbildning som ger behörighet för annat vårddyrke. Som exempel kan nämnas att det är möjligt att efter avslutad utbildning till närvårdare på gymnasialstadiet fortsätta utbildningen på högre nivå till sjukskötare. Till sjukskötarutbildning med olika inriktning antas studerande med studentexamen eller teoretiskt gymnasium som grund. Efter

sjukskötarexamen är det möjligt att fortsätta utbildningen till avdelningsskötare och till hälsovårdskandidat med administrativ eller pedagogisk inriktning. De sistnämnda kan inte betecknas som grundläggande och kommer således inte att bedrivas inom vårdinstitutet.

Noteras kan att det enligt 2 mom. även skall kunna ordnas kompletteringsutbildning, fortbildning, vuxenutbildning och kursverksamhet. Detta möjliggör även kortare kurser som inte ger yrkesutbildning men som ändå i vissa fall behövs för fortsatt legitimation.

3 § Eftersom utbildningen bedrivs som lägst på gymnasialstadienivå har utskottet valt att i lagen genomgående ersätta begreppet "elev" med "studerande".

9 § Utskottet föreslår att begreppet "dimission" ersätts av "examen" eftersom dimission är det tillfälle vid vilket examen ges.

11 § I syfte att decentralisera beslutsfattandet föreslår utskottet att direktionen i stället för landskapsstyrelsen skall fastställa institutets kursplaner som dock bör tillställas landskapsstyrelsen för kännedom.

14 § Ändringen är av språklig natur.

15 § Utskottet föreslår att de studerande tillsammans skall utgöra en studerandekår som kan utse ett studeranderåd. Rådet kan framställa förslag och avge utlåtanden i frågor som rör institutet.

16 § Utskottet har funnit det mest ändamålsenligt att direktionen, efter att ha hört lärarkollegiet, utser institutets prorektor.

21 § Eftersom lagen inte, såsom föreslås i framställningen, hinner träda i kraft till den 1 augusti 1995 föreslår utskottet att ikraftträdelsedatumet lämnas öppet för landskapsstyrelsens avgörande. Landskapsstyrelsen får därigenom möjlighet att tillse att en ny överenskommelseförordning träder i kraft samtidigt med lagen.

ÄRENDETS BEHANDLING

Lagtinget har den 10 april 1995 inbegärt kulturutskottets yttrande över framställningen.

Utskottet har i ärendet hört lagberedningssekretateraren Hans Selander, rektorn Sture Skogberg och biträdande rektorn Maria Båsk-Hellström.

I ärendets avgörande behandling deltog ordföranden Erland, vice ordföranden Björling samt ledamöterna Flodin, Liljehage och Lund.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Lagtinget antar de i framställningen ingående andra och tredje lagförslagen oförändrade samt

att Lagtinget antar det i framställningen ingående första lagförslaget i följande lydelse:

LANDSKAPSLAG om Ålands vårdinstitut

(Ingressen lika som i framställningen).

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Målsättning

Vid Ålands vårdinstitut *kan* ges grundläggande utbildning på gymnasialstadiet och på högre nivå för vårddyrken.

(2 mom. lika som i framställningen).

2 §

(Lika som i framställningen).

2 kap.

Förvaltning

3 §

Direktion

(1 mom. lika som i framställningen).

Direktionen består av åtta medlemmar. Av dessa skall fyra personer utses bland personer som företräder arbetsgivare och arbetstagare inom de områden där institutet bedriver undervisning. I direktionen skall även finnas två representanter för *de studerande*, en representant för lärarna och en för den övriga personalen. Representanterna för *de studerande* utses för en mandattid om ett år. Bland direktionens medlemmar utser land-

skapsstyrelsen ordförande och vice ordförande. För varje medlem utses en ersättare.
(3-4 mom. lika som i framställningen).

4-8 §§

(Lika som i framställningen).

9 §

Reglemente

För Ålands vårdinstitut skall finnas ett reglemente. Direktionen skall uppgöra ett förslag till reglemente som skall underställas landskapsstyrelsen för fastställelse. Reglementet skall innehålla bestämmelser om

- 1) val av lärarmedlem, *studerandepresentant* och personalmedlem till direktionen,
- 2) rektorns, lärarnas och de övriga tjänstemännens arbetsuppgifter,
- 3) arbetsårets längd och antalet arbetsdagar under arbetsåret,
- 4) fortbildning för lärare och övriga tjänstemän,
- 5) intagning, speciella inträdesfordringar, bedömning av *studerande*, *examen* samt utfärdande av särskilda kursintyg samt
- 6) övriga angelägenheter vilka med stöd av denna lag eller särskilda föreskrifter skall ingå i reglementet.

(2 mom. lika som i framställningen).

3 kap.

Undervisning

10 §

(Lika som i framställningen).

11 §

Övrig utbildning

Vid vårdinstitutet kan med landskapsstyrelsens tillstånd ordnas kompletteringsutbildning, fortbildning, vuxenutbildning samt kursverksamhet. Landskapsstyrelsen fastställer (*uteslutning*) läroplaner för nämnda utbildning vid institutet. *Direktionen fastställer därefter kursplaner vilka tillställs landskapsstyrelsen för kännedom.*

12 §

Studiehandledning

Vid Ålands (*uteslutning*) vårdinstitut skall ges *studiehandledning*. Dessutom skall vid behov ordnas stödundervisning och specialundervisning.

4 kap.

De studerande

13 §

De studerandes skyldigheter

De studerande skall följa institutets ordningsregler samt rektors och lärares anvisningar.

Studerande som inte kan tillrättavisas med andra disciplinära åtgärder kan av direktionen avstängas för viss tid, dock högst ett år. Direktionen kan besluta att avstängningen skall verkställas omedelbart. Direktionens beslut om avstängande för längre tid än två månader skall underställas landskapsstyrelsen för fastställelse.

Innan beslut om avstängning fattas skall *den studerande* och, i förekommande fall, *studerandens* vårdnadshavare beredas tillfälle att yttra sig i ärendet.

14 §

Ledighet

Rektor kan av särskild orsak bevilja en *studerande* ledighet från institutet (*uteslutning*). Gäller ledigheten längre tid en vecka prövas ärendet av direktionen.

15 §

Studeranderåd

De studerande vid Ålands vårdinstitut utgör en *studerandekår*. *Studerandekåren* kan utse ett *studeranderåd* som kan framställa förslag och avge utlåtanden i frågor som rör institutet.

5 kap.

Personal

16 §

Tjänster

Vid Ålands vårdinstitut skall finnas en rektor samt erforderligt antal lärare. Vid behov kan timlärare och annan personal anställas. *Direktionen* utser en prorektor bland lärarna efter att ha hört lärarkollegiet. Prorektorn är ställföreträdare för rektorn.

(2-5 mom. lika som i framställningen).

17-18 §§

(Lika som i framställningen).

skapsstyrelsen ordförande och vice ordförande. För varje medlem utses en ersättare.
(3-4 mom. lika som i framställningen).

4-8 §§

(Lika som i framställningen).

9 §

Reglemente

För Ålands vårdinstitut skall finnas ett reglemente. Direktionen skall uppgöra ett förslag till reglemente som skall underställas landskapsstyrelsen för fastställelse. Reglementet skall innehålla bestämmelser om

- 1) val av lärarmedlem, *studerandepresentant* och personalmedlem till direktionen,
- 2) rektorns, lärarnas och de övriga tjänstemännens arbetsuppgifter,
- 3) arbetsårets längd och antalet arbetsdagar under arbetsåret,
- 4) fortbildning för lärare och övriga tjänstemän,
- 5) intagning, speciella inträdesfordringar, bedömning av *studerande*, *examen* samt utfärdande av särskilda kursintyg samt
- 6) övriga angelägenheter vilka med stöd av denna lag eller särskilda föreskrifter skall ingå i reglementet.

(2 mom. lika som i framställningen).

3 kap.

Undervisning

10 §

(Lika som i framställningen).

11 §

Övrig utbildning

Vid vårdinstitutet kan med landskapsstyrelsens tillstånd ordnas kompletteringsutbildning, fortbildning, vuxenutbildningsamt kursverksamhet. Landskapsstyrelsen fastställer (*uteslutning*) läroplaner för nämnda utbildning vid institutet. *Direktionen fastställer därefter kursplaner vilka tillställs landskapsstyrelsen för kännedom.*

12 §

Studiehandledning

Vid Ålands (*uteslutning*) vårdinstitut skall ges *studiehandledning*. Dessutom skall vid behov ordnas stödundervisning och specialundervisning.

4 kap.

De studerande

13 §

De studerandes skyldigheter

De studerande skall följa institutets ordningsregler samt rektors och lärares anvisningar.

Studerande som inte kan tillrättavisas med andra disciplinära åtgärder kan av direktionen avstängas för viss tid, dock högst ett år. Direktionen kan besluta att avstängningen skall verkställas omedelbart. Direktionens beslut om avstängande för längre tid än två månader skall underställas landskapsstyrelsen för fastställelse.

Innan beslut om avstängning fattas skall *den studerande* och, i förekommande fall, *studerandens* vårdnadshavare beredas tillfälle att yttra sig i ärendet.

14 §

Ledighet

Rektor kan av särskild orsak bevilja en *studerande* ledighet från institutet (*uteslutning*). Gäller ledigheten längre tid en vecka prövas ärendet av direktionen.

15 §

Studeranderåd

De studerande vid Ålands vårdinstitut utgör en *studerandekår*. *Studerandekåren* kan utse ett *studeranderåd* som kan framställa förslag och avge utlåtanden i frågor som rör institutet.

5 kap.

Personal

16 §

Tjänster

Vid Ålands vårdinstitut skall finnas en rektor samt erforderligt antal lärare. Vid behov kan timlärare och annan personal anställas. *Direktionen* utser en prorektor bland lärarna efter att ha hört lärarkollegiet. Prorektorn är ställföreträdare för rektorn.

(2-5 mom. lika som i framställningen).

17-18 §§

(Lika som i framställningen).

**6 kap.
Särskilda bestämmelser**

19-20 §§

(Lika som i framställningen).

21 §

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelse

Denna lag träder i kraft den *(uteslutning)*.

(2-3 mom. lika som i framställningen).

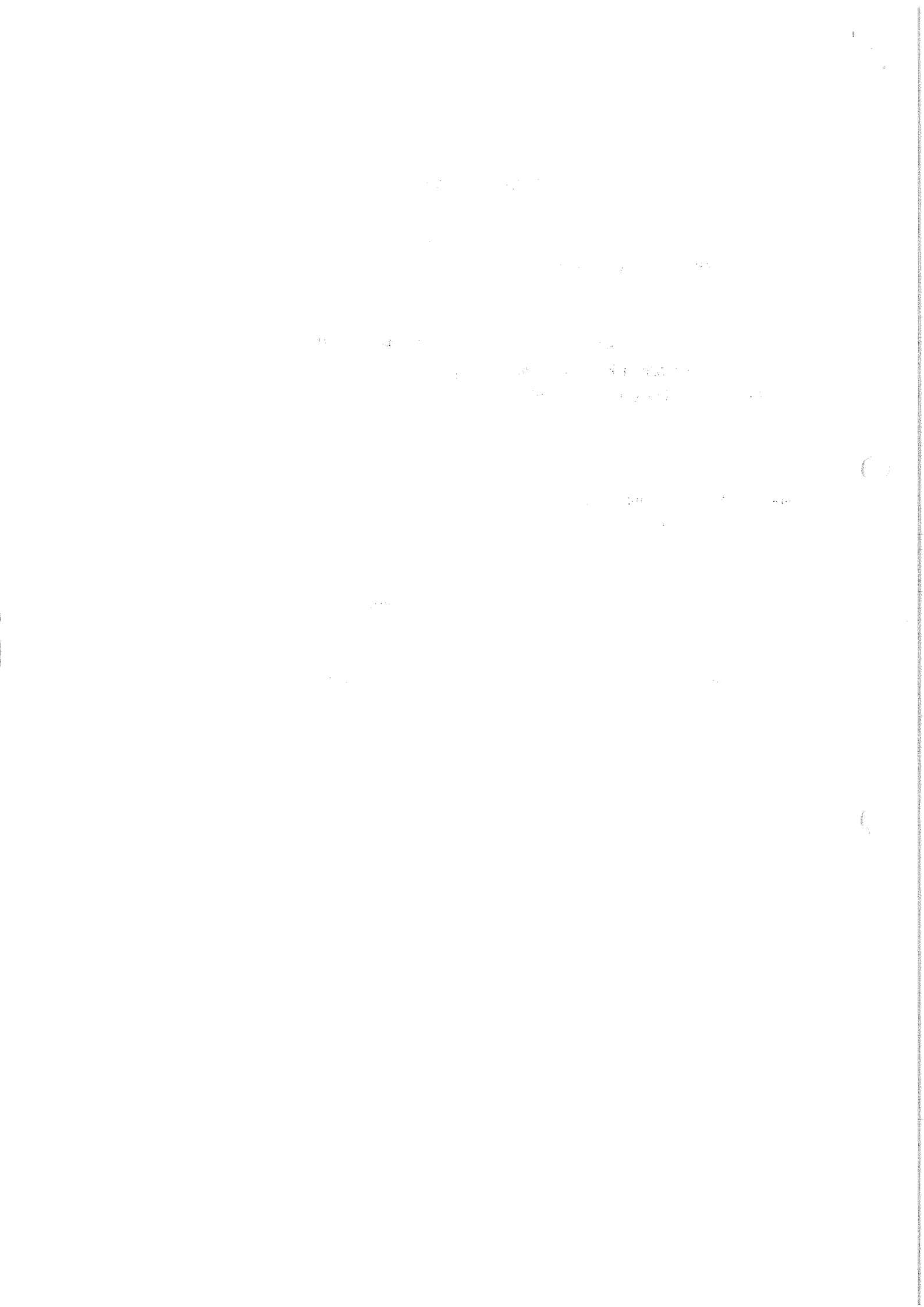
Mariehamn den 30 maj 1995.

Ordförande

Olof Erland

Sekreterare

Susanne Eriksson

**6 kap.
Särskilda bestämmelser**

19-20 §§

(Lika som i framställningen).

21 §

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelse

Denna lag träder i kraft den *(uteslutning)*.

(2-3 mom. lika som i framställningen).

Mariehamn den 30 maj 1995.

Ordförande

Olof Erland

Sekreterare

Susanne Eriksson

